

Zöldi Márton:
A LUSTA JÁNOS

Az a János, akiről ezt a történetet elmondani akarom, már nagyfiú volt, majdnem húsz éves. Nagyon jámbornak, nagyon tisztességtudónak ismerte mindenki. Nem is volt neki egyéb hibája, minthogy rettenetesen lusta volt. Igaz, hogy hibának elég nagy hiba.

A lustaság néha, azaz többnyire úgy elfogta, hogy szegény özvegy édesanyja többször elkergette hazulról, de a mi lusta Jánosunk inkább koplalt, inkább a boglya tövin hált a szabad ég alatt, semhogy kapát, ásót vagy egyéb olyan szerszámot fogott volna a kezébe, amivel dolgozni szokás.

Már le is rongyolódott, csizmájából a lába hüvelykujja kikéredzkedett, a kabátja könnyökén is kint lógott az inge, de azért csak hevert és tarisznyázta az időt semmivel.

Egyszer nyár derekán Takáts István pékmester megszólította Jánost és behívta a pékműhelybe.

– János fiam – mondotta a becsületes pékmester –, a Sárkány kovácsmesternek tartozom tíz koronával. Nekem most nincs érkezésem elmenni a város végére, tedd meg azt a szívességet és vidd el neki.

János vállalkozott rá, mert, mondom, nem volt rossz ember, csak nagyon lusta. A pékmester megkínálta frissen sült cipóval, amit János megevett és aztán útnak indult a Sárkány kovácsmester háza felé.

Amint a nagy utcára befordult, megtapogatta a zsebét és azt vette észre, hogy nincs benne a tíz korona.

– Úr Isten – gondolta ijedtében, rémülten –, elvesztettem a tíz koronát! Mi lesz most? Micsoda szégyen szakadt rám, hogy még a pénzre sem tudok vigyázni! A más pénzére! De talán nem is hiszik majd, hogy elvesztettem. Jaj nekem! Bizonyos, hogy a legrosszabbat fogják rólam gondolni, mert tudják, hogy dolgozni nem szeretek. Jaj minek is élek a világon?

Megállt egy ház előtt és nekitámaszkodott a deszkakerítésnek. Az a ház Cseresnyés Pálé volt, ki épp akkor indult kocsin a szőlőbe. Meglátta a lusta Jánost a kerítésnél, odaszólt neki:

– Mit lustálkodszt, János? Jobban tennéd, ha kijönnél velem a szőlőbe kapálni, kötni, meg is fizetném becsületesen.

– Kimegyek, gazd'uram, csak vigyen ki! – mondotta János hirtelen kiegyenesedve.

– Ül fel a kocsira, viszlek! – szólott Cseresnyés Pál.

János felült a kocsira és ott dolgozott nagy igyekezettel hat napig Cseresnyés Pálnál, kapott is tizennyolc korona napszámot. Mikor a pénz a zsebében volt, egyenesen Sárkány kovácsmesterhez szaladt:

– Mi jót hoztál János? – kérdezte a kovácsmester – mit siettél olyan nagyon?

– Meghoztam azt a tíz koronát – mondotta János a szaladástól lihegve –, amivel Takáts pékmester tartozik kegyelmednek.

A kovácsmester a fejét csóválta és így szólt:

– Nem vállalhatom én ezt a pénzt a viláért sem, János. Megfizette már nekem a pékmester a tíz koronát ezelőtt hat nappal. Csak vidd vissza, ahonnan hoztad.

János szégyenkezve, de azért sietős léptekkel ment a pékmesterhez. Így köszöntött be:
– Ne haragudjék rám túlságosan, ámbár tudom, hogy nagy hibás vagyok. Visszahoztam a tíz koronát.

– Micsoda tíz koronát? – kérdezte a pék.

– Azt a tíz koronát – válaszolt János –, amit arra tetszett adni, hogy vigyem el Sárkány kovácsmesternek.

A pékmester a fejét csóválta és így szólt:

– Tökéletlen a te beszéded, János, hisz azt a tíz koronát el sem vitted innen, itt maradt ezen az asztalon, én magam vittem le este Sárkány kovácsmester uramnak. Még szidtalak is az úton.

Most aztán János elmondotta, hogy járt, mint járt, hogy hitte, hogy elveszítette a pénzt, hogy állt munkába Cseresnyés Pálhoz, hogy keresett tizennyolc koronát.

– Akkor nagyon jól történt! – kiáltotta a pékmester örömmel –, most legalább vehetsz új lábbelit, hogy ne kelljen szégyenszemre rongyosan járnod.

Együtt mentek el a csizmadiához és vettek új csizmát. Mikor János felhúzta, egészen belepirult az örömbe, úgy fénylett a lábán a szép rámás csizma.

A pékmester most így szólt hozzá:

– Látod, fiam, most eljöhetsz hozzám dolgozni, amit majd nálam keresel, azon vehetsz kabátot és nadrágot.

János kapott a szíves ajánlaton és két hét múlva új kabát és nadrág feszült rajta. Éppen vasárnap volt, mikor hazament az új gúnyában, soha olyan boldogan nem lépkedett az utcájuk padlóján, mint akkor. Csak az édesanyja volt a nálánál boldogabb, hogy a János a szép új ruhát a maga keze munkájával szerezte.

És János attól kezdve nem is hagyta abba a munkát. A bácsikája magához fogadta és ott kitanulta az ács mesterséget. Mikor felszabadult, az volt az első munkája, hogy édesanyja házában a tetejét javította ki, új szarugerendákat rakott rá.

Akkoriba került haza a katonaságtól egyik játszótársa, Balog Ferenc. Éppen arra járt a Jánosék utcájában és látta, hogy valaki a háztetőn dolgozik. Nem sejtette, hogy a János lenne az. Felkiáltott:

– Nem tudná megmondani, hogy hol van most a lusta János?

János csak mosolygott magában és így válaszolt:

– Az már nincs meg!

– Hová lettszegény? – kérdezte a katona sajnálkozva –, talán elbujdosott valamerre?

– Nem a' – válaszolta János –, csak dolgozni jár.

– Merre?

– Most éppen itt a háztetőn dolgozik.

Azzal odafordította arcát a katonának:

– Itt vagyok, la! Saját magam.

– Hát nem lustálkodszt már, kedves Jánosom?

– Nem én, nem érek rá, sok a dolgom!

A katona úgy megörült neki, hogy felszaladt a háztetőre, ott ölelte meg.